

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародні розрахунки і валютні операції

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань _____ 0306 «Менеджмент і адміністрування»
(шифр і назва)
спеціальність _____ 6.030601 «Менеджмент»
(шифр і назва)
освітня програма _____ 6.030601 Менеджмент
(шифр і назва)
спеціалізація _____ Менеджмент організацій і адміністрування
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Дорошенко Ганна Олександрівна,
доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Дорошенко Г. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки і валютні операції» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

спеціалізація «Менеджмент організацій і адміністрування»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів свідомої причетності до поглиблення інтеграції України у світове співтовариство через уміння здійснювати кредитно-розрахункові та валютні операції.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння студентами теоретичних знань і здобуття практичних навичок виконання кредитно-розрахункових та валютних операцій, що здійснюються при обслуговуванні зовнішньоекономічної діяльності експортерів та імпортерів;
- формування системи знань, щодо устрою валютної біржі, ринків та аукціонів, факторів, що впливають на значення валютного курсу, основних подій, що формують торговельний і платіжний баланс країни, основних функцій установ, що регулюють валютний ринок, сфер використання касових та строкових валютних операцій, доцільності застосування гарантій та інших форм забезпечення виконання сторонами своїх зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами;
- розрахунок премій та дисконту до спот-курсу;
- вибір оптимальних платіжних і валютно-фінансових умов зовнішньоекономічного контракту;
- ухвалення рішень, щодо мінімізацій та управління валютним ризиком;
- розуміння вимоги банків у сфері валютного регулювання і контролю при здійсненні валютних операцій;
- вибір ефективних форм фінансування зовнішньоекономічної діяльності.

1.3. Кількість кредитів: ЕН-41, 42 –4;

1.4 Загальна кількість годин: ЕН-41, 42 – 120 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
51 год.	103 год.
Індивідуальні завдання	
5 год.	5 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

знати:

- теоретичні основи розробки зовнішньоекономічних контрактів, основні поняття та спеціальну термінологію, що використовується у міжнародних розрахунках, форми банківських розрахунків.

вміти:

- застосовувати кредитні механізми підтримки зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур;
- здійснювати розрахунки по експортно-імпортним операціям;
- застосовувати техніку проведення валютних операцій та операцій з банківськими металлами;
- приймати рішення щодо вибору умов строкових валютних контрактів;
- опанувати систему страхування та забезпечення виконання зовнішньоекономічних контрактів;
- прогнозувати напрям руху валютного курсу на підставі аналізу основних курсоутворюючих факторів;
- ухвалювати рішення, щодо мінімізацій та управління валютним ризиком;
- розуміти вимоги банків у сфері валютного регулювання і контролю при здійсненні валютних операцій;
- обирати ефективних форм фінансування зовнішньоекономічної діяльності;
- демонструвати широкий кругозір при аналізі особливостей зовнішньоекономічної діяльності в Україні;

- переконувати, аргументувати, вести результативні ділові бесіди щодо узгодження основних пунктів зовнішньоекономічного контракту.ресурсів та планування потреби в ресурсах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Валютна система і валютні курси

Тема 1. Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових і валютних операцій

Поняття валютний курс. Курсове співвідношення між двома валютами. Валютний демпінг, його причини та вплив на економічний розвиток країн. Історичні відомості про валютний курс гривні. Економічні функції, що виконує валютний курс. Класифікатор іноземних валют. Основні фактори, що впливають на валютний курс. Фундаментальні фактори впливу на валютний курс, Паритет купівельної спроможності валют. Види валютного паритету. Мета обчислення відносного паритету купівельної спроможності. Технічний аналіз прогнозування валютного курсу Державні методи регулювання валютного курсу. Девальвація. Ревальвація. Валютні обмеження – метод прямого регулювання валютного курсу і платіжного балансу. Вплив валютних обмежень на зовнішню торгівлю й інші види зовнішньоекономічних зв'язків. Поняття валютного контролю його застосування в Україні. Порядок установлення і використання офіційного валютного курсу гривні до іноземних валют.

Тема 2. Конвертованість валют.

Сутність конвертованості валют, Визначення конвертованості національної валюти. Вимоги статті 8 МВФ, щодо конвертованості валют. Шкала конвертованості валют. Види конвертованості валют та їх вплив структуру і зміст взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності. Значення конвертованості для розвитку суб'єктів національної економіки. Передумови для надання національній валюті України статусу вільної конвертованості.

Тема 3 Платіжний баланс країни

Баланси міжнародних розрахунків: поняття і класифікація. Розвиток економічних і інших видів міжнародних відносин і їхнє відображення в системі балансів міжнародних розрахунків.

Баланс міжнародної заборгованості і вимог. Розрахунковий баланс і валютний курс, взаємодія між ними. Фактори, що впливають на динаміку основних статей платіжного балансу. Поняття неврівноваженості платіжного балансу і його балансування. Взаємозв'язок окремих видів балансів міжнародних розрахунків і розходження між ними. Дефіцит і профіцит платіжного балансу, їх вплив на валютний курс. Статистик5а НБУ, державної митної служби, Міністерства статистики України. Стан платіжного балансу України.

Тема 4. Еволюція розвитку валютних систем

Поняття валютної системи. Зростання суперечливості і сили впливу валютних зв'язків на хід матеріального виробництва і міжнародні економічні відносини в умовах інтернаціоналізації господарського життя.

Національна, світова, міжнародна (регіональна) валютні системи: поняття, зв'язок, розходження й основні елементи. Умови, що забезпечують відносну стабільність світової валютної системи.

Світова валютна система вільної конкуренції як сукупність валютних систем окремих країн. Основні риси світової валютної системи золотого стандарту і властивий їй механізм міжнародних розрахунків.

Передумови створення світової системи золото-валютного (золото-доларового) стандарту.

Характеристика Бреттон-Вудського валютного механізму.

Розвиток протиріч між стихійними і державно-монополістичним регулюванням у сфері валютних відносин у міру зміцнення позицій транснаціонального капіталу в світовому господарстві.

Ямайська угода про реформу золото-доларового стандарту і перехід до багатовалютного стандарту. Риси Ямайської валютної системи і перспективи її розвитку при загальних закономірностях розвитку міжнародних грошових відносин.

Розділ 2. Операції з іноземною валютою

Тема 5. Валютні операції «спот»

Сутність і види валютних операцій. Касові валютні операції. Характеристика угод типу «спот» та «овернайт». Порядок визначення «спот» курсу. Поняття та порядок визначення крос-курсу.

Поняття валютна позиція та її види. Облік та регулювання валютної позиції. Елементи балансу банку, що впливають на розмір відкритої валютної позиції. Ризик відкритої валютної позиції.

Сутність і значення валютного ділину. Організація та підтримка проведення ділінгових операцій. МВРУ та нормативне регулювання операцій на ньому. Інституційне й інфраструктурне забезпечення роботи у ділінговому залі.

Тема 6. Форвардні валютні операції

Характеристика строкових валютних операцій. Сутність форвардної валютної угоди. Дата валютування. Характеристика форвардного валютного ринку. Ціна форвардного контракту. Правила розрахунку форвардної премії або форвардного дисконту та їх урахування при котируванні. Розрахунок форвардних крос-курсів. Визначення ефективності форвардних угод. Розвиток валютного форвардного ринку в Україні..

Тема 7. Валютні операції «своп»

Визначення валютної операції «своп» . Дата валютування та дата закінчення операції. Види валютних «свопів». Котирування валютних

«свопів». Визначення вартості угоди «своп» для кожного з учасників. Техніка здійснення операції

Тема 8. Операції – валютні опціони та валютні ф'ючерси

Визначення валютного опціону. Ціна виконання. Економічна сутність премії за валютним опціоном та порядок її визначення.. Типи валютних опціонів.. Обов'язкові елементи валютного опціону. Недоліки та сфера використання валютних опціонів. Методика прийняття рішення за валютним опціоном. Перспективи розвитку ринку валютних опціонів в Україні.

Визначення валютного ф'ючерсу. Порівняння строкових угод. Система гарантій за валютними ф'ючерсами. Ціна ф'ючерсного контракту та умови його виконання.. Міжнародний ринок ф'ючерсів та його учасники. . Ефективність та ліквідність ф'ючерсних угод. Спекулятивні та арбітражні операції. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку валютних ф'ючерсів в Україні.

Тема 9. Фінансування та кредитування експортно-імпорتنних операцій

Поняття міжнародного кредиту. Його становлення, функції, двоїста роль в обслуговуванні розвитку світового господарства.

Класифікація міжнародного кредиту: за джерелами кредитних ресурсів (національні міжнародні, кредитні ринки), валютами позик, термінами, цільовим призначенням, видами, формами, забезпеченості, об'єктами кредитної угоди. Короткострокове кредитування експорту й імпорту. Комерційні (фірмові) кредити в зовнішній торгівлі. Аванси імпортерів на заготівлю експортних товарів. Забезпечення і порядок погашення фірмових кредитів. Брокерські кредити б джерела, умови надання. Банківські позички експортерам під заставу товарних документів. Банківське кредитування експорту у формі обліку і під заставу комерційних векселів. Акцептний і акцептно-рамбурсний кредити в зовнішній торгівлі. Банківські комерційні кредити постачальнику і покупцю, фінансові кредити і валютні позики.

Операції «рейтинг», «лізінг», «форфейтинг», «факторинг».

Порядок надання і погашення кредитів в іноземній валюті.

Тема 10. Система валютних рахунків

Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних та фізичних осіб в українських банках. Уповноважені банки, їх функції. Загальна схема відкриття валютного рахунку. Порядок здійснення обов'язкового продажу уповноваженими банками надходжень на валютні рахунки своїх клієнтів. Режим ведення валютних рахунків нерезидентів.

Сутність кореспондентських відносин та їх форми. Типи кореспондентських рахунків. Клірингові операції. Кореспондентські відносини в Україні.

Тема 11. Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків

Умови розрахунків у зовнішньоторговельних контрактах; наявний платіж, кредит, розрахунки в кредит з опціоном наявного платежу.

Форми розрахунків у зовнішній торгівлі: інкасо, акредитив, переказ, чек і вексель. Особливості застосування різних форм розрахунків при різних умовах платежу. Встановлення в контрактах валюти ціни, валюти платежу; порядок визначення курсу перерахування між ними. Комерційні документи. Умови постачання товарів у міжнародній торгівлі. Торговля за відкритим рахунком. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків.

Тема 12. Страхування валютного ризику

Ступінь валютного ризику та обмінний курс. Ризики в міжнародному економічному співтоваристві, їх види та характеристика. Основні способи мінімізації валютних ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Методи управління валютним ризиком. Оцінювання валютного ризику та його хеджування.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. 1. Валютна система і валютні курси												
Тема 1. Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових і валютних операцій	10	2	2			6	14	2	2			10
Тема 2. Конвертованість валют	8	2	2			4	10	2				10
Тема 3 Платіжний баланс країни	8	2	2			4	12					10
Тема 4. Еволюція розвитку валютних систем	8	2	2			4	16					10
Разом за розділом 1	34	8	8			18	46	4	2			40
Розділ 2. Операції з іноземною валютою												
Тема 5 Валютні операції «спот»	8	2	2			3	7	2	2			5
Тема 6. Форвардні валютні операції	10	4	4			5	5	5				
Тема 7. Валютні операції «своп»	6	2	2			5	5	5				
Тема 8. Операції – валютні опціони та валютні ф'ючерси	10	4	4			4	5	5				
Тема 9. Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій	6	2	2			4	14	10				
Тема 10. Система валютних рахунків	10	4	4			4	14	10				
Тема 11. Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків	10	4	4			4	12	11				
Тема 12. Страхування валютного ризику	6	2	2			4	12	12				
Разом за розділом 2	81	24	24			33	69	4	2			63
Усього годин	120	32	32		5	51	120	8	4		5	103

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Види балансів міжнародних розрахунків та еволюція валютних систем	4	
2	Валютні операції «спот»	4	
3	Строкові валютні операції	4	
4	Здійснення валютних розрахунків	4	
5.	Визначення котировки іноземних валют	4	
6.	Визначення курсу строкових операцій	4	
7.	Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій	4	
8.	Система валютних рахунків	2	
9.	Контрольна робота	2	
	Усього	32	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Міжнародні ринки: валюти, золота, кредитних ресурсів.	6	10
2	Особливості валютного ринку України.	6	10
3	Міжнародне фінансування фірми.	6	10
4	Управління валютним ризиком.	6	10
5	Міжнародне розміщення валютних коштів фірми.	4	5
6	Міжнародні кореспондентські банківські відносини.	4	5
7	Принципи й організація міжнародних банківських кредитів.	4	5
8	Міжнародні банківські валютні перекази.	4	5
9	Методи платежів і розрахунків у МЕВ.	4	12
10	Характер і сфера використання поручительств.	4	12
11	Методи і сфера застосування банківських гарантій.	4	12
12	Види валютних операцій.	4	12
13	Підготовка до контрольних робіт	10	1
	Разом	56	108

Перелік питань до самостійної роботи

1. Сутність фінансового аналізу підприємств.
2. Зміст і цільовий напрям фінансового аналізу.
3. Основні елементи аналізу фінансового стану підприємства.
4. Класифікація видів фінансового аналізу.
5. Мета внутрішнього фінансового аналізу підприємства.
6. Основні завдання зовнішнього фінансового аналізу підприємства.
7. Основні користувачі фінансової інформації.
8. Порівняльна характеристика зовнішнього і внутрішнього фінансового аналізу підприємства.
9. Що розуміють під предметом фінансового аналізу?

10. Що таке об'єкт та суб'єкт фінансового аналізу?
11. Що таке метод фінансового аналізу?
12. Назвіть основні прийоми фінансового аналізу.
13. На чому ґрунтується методологія та методика фінансового аналізу?
14. Основні типи моделей фінансового аналізу.
15. Формалізовані методи фінансового аналізу.
16. Неформалізовані методи фінансового аналізу
17. Сутність та необхідність проведення фінансового аналізу.
18. Зміст і цільовий напрям та завдання фінансового аналізу.
19. Порівняльна характеристика зовнішнього і внутрішнього фінансового аналізу підприємства.
20. Характерні особливості методу фінансового аналізу.
21. Сучасна методика фінансового аналізу.
22. Класифікація фінансових показників діяльності підприємства.
23. Як пов'язані між собою поняття «фінанси», «фінанси підприємств», «фінансовий менеджмент» та «фінансовий аналіз».
24. Охарактеризуйте фінансову сферу країни. Яка складова є провідною і чому?
25. Визначте завдання фінансового аналізу, зумовлені завданнями управління підприємством у трьох сферах – фінансовій, інвестиційній та операційній.
26. Які статті належать до «хворих» статей звітності?
27. Які існують підходи до аналізу фінансової звітності? Охарактеризуйте їхню сутність.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено контрольну роботу.

7. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», контрольні заходи включають: поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання
Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність й активність роботи студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Міжнародні розрахунки і валютні операції» на практичних заняттях;
- виконання завдання для самостійного опрацювання;
- виконання контрольних завдань протягом семестру.

Оцінюванню підлягають відповіді, які надаються студентами в процесі експрес-контролю або під час обговорення питань.

При контролі самостійної роботи оцінюванню будуть підлягати роботи, виконані студентами при підготовці до практичних завдань. Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань дисципліни, вирішення завдань) визнаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Організація поточного контролю студентів заочної форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки виконаної студентом самостійної роботи на практичних заняттях та як результат написання контрольної роботи.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Максимальна сума балів за семестр складає 60 балів. Максимально 40 балів дається за відповіді на екзамені

Підсумковий контроль, що проводиться у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом		
T1-T4	T5- T12		40	100
По 4	По 4	12		

T1, T2 ... – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про валюту і валютні операції» № 2473 – VIII від 21.06.2018
2. Закон України «Про банки та банківську діяльність» №2121-III від 07.12.2000р.

3. Закон України «Про Національний Банк України» №679-XIV від 20.05.1999р.
4. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» №2346 -111 від 05.04.2001р.
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991р.
6. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» №185 від 23.09.1994р.
7. Дорошенко Г.О, Дорошенко Н.О. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навчаль-ний посіб-ник з грифом МОН Украї-ни/ Г.О. Дорошенко , Н.О. Дорошенко . - Х.: Видавництво «НТМТ», 2013.-212с.

Допоміжна література

8. Декрет Кабінету Міністрів України № 15-93 від 19.02.1993р. “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” зі змінами.
9. Постанова Правління Національного банку України № 496 від 12.11.2003р. “Про затвердження Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів” зі змінами.
10. Постанова Правління Національного банку України № 35 від 29.01.2003р. “Про затвердження Положення про порядок видачі резидентам індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України з метою придбання облігацій зовнішніх державних позик України” зі змінами.
11. Постанова Правління Національного банку України № 36 від 29.01.2003р. “Про здійснення операцій з цінними паперами українських емітентів” зі змінами.
12. Постанова Правління Національного банку України № 515 від 03.12.2003р. “Про затвердження Положення про зупинення операцій, арешт та примусове списання коштів в іноземних валютах та банківських металів та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України ” зі змінами.
13. Постанова Правління Національного банку України № 270 від 17.06.2004р. “Про затвердження Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам” зі змінами.
14. Постанова Правління Національного банку України № 597 від 30.12.2003р. “Про переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за деякими операціями” зі змінами.
15. Постанова Правління Національного банку України № 485 від 14.10.2004р. “Про затвердження Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на розміщення резидентами (юридичними та фізичними особами) валютних цінностей на рахунках за межами України” зі змінами.
16. Постанова Правління Національного банку України № 484 від 14.10.2004р. “Про затвердження Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на розрахунки між резидентами і нерезидентами в межах торговельного обороту у валюті України та внесення змін до нормативно-правового акта Національного банку України ” зі змінами.
17. Постанова Правління Національного банку України № 483 від 14.10.2004р. “Про затвердження Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу” зі змінами.

18. Постанова Правління Національного банку України № 486 від 14.10.2004р. “Про затвердження Правил здійснення переказів іноземної валюти за дорученням та на користь фізичних осіб” зі змінами.

19. Постанова Правління Національного банку України № 266 від 17.06.2004р. “Про затвердження Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій” зі змінами.

20. Постанова Правління Національного банку України № 356 від 28.07.2004р. “Про затвердження граничного ліміту на вивезення за межі України валюти України”.

21. Постанова Правління Національного банку України № 520 від 03.12.2003р. “Про затвердження Інструкції з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України” зі змінами.

22. Постанова Правління Національного банку України № 352 від 20.09.2002р. “Про затвердження Положення про порядок проведення виїзних перевірок щодо дотримання банками та фінансовими установами вимог валютного законодавства України” зі змінами.

23. Постанова Правління Національного банку України № 502 від 12.12.2002р. “Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України” зі змінами.

24. Постанова Правління Національного банку України № 283 від 12.07.2000р. “Про затвердження Інструкції про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України” зі змінами.

25. Постанова Правління Національного банку України № 305 від 31.07.2001р. “Про затвердження Правил надання фізичним і юридичним особам - резидентам (крім уповноважених банків України) і нерезидентам індивідуальних ліцензій та спеціальних дозволів на переміщення валюти України, іноземної валюти, платіжних документів (іменних, дорожніх чеків), банківських металів через митний кордон України та внесення змін до Інструкції про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України” зі змінами .

26. Правила проведення Торговельної сесії та здійснення окремих операцій, пов'язаних з купівлею-продажем іноземних валют та банківських металів, затвержені Постановою Правління Національного банку України № 281 від 10.08.2005р.

27. Правила торгівлі іноземною валютою, затвержені Постановою Правління Національного банку України № 281 від 10.08.2005р.

28. Постанова Правління Національного банку України № 280 від 10.08.2005р. “Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну”.

29. Постанова Правління Національного банку України № 135 від 11.04.2000р. “Про застосування іноземної валюти в страховій діяльності” зі змінами.

30. Постанова Правління Національного банку України № 49 від 08.02.2000р. “Про затвердження Положення про валютний контроль” зі змінами.

31. Постанова Правління Національного банку України № 82 від 05.03.2003р. “Про затвердження Положення про оформлення і подання клієнтами платіжних доручень в іноземній валюті, заяв на купівлю або продаж іноземної валюти до уповноважених банків і інших фінансових установ та порядок їх виконання” зі змінами.

32. Постанова Правління Національного банку України № 34 від 04.02.1998р. “Про затвердження Класифікатора іноземних валют” зі змінами.
33. Постанова Правління Національного банку України № 118 від 26.03.1998р. “Про затвердження Положення про відкриття та функціонування в уповноважених банках України рахунків банків-кореспондентів в іноземній валюті та в гривнях” зі змінами.
34. Постанова Правління Національного банку України № 325 від 06.08.2003р. “Про затвердження Положення про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами та внесення змін до деяких нормативно-правових актів України” зі змінами.
35. Постанова Правління Національного банку України № 327 від 06.08.2003р. “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України” зі змінами (затвердження Правил вивезення з України і ввезення в Україну уповноваженими банками національної та іноземної валюти, банківських металів, бланків чеків).
36. Постанова Правління Національного банку України № 198 від 21.05.2003р. “Про затвердження Положення про здійснення уповноваженими банками контролю за проведенням резидентами та нерезидентами, до яких застосовані спеціальні санкції згідно зі статтею 37 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”, валютних операцій через ці банки”.
37. Постанова Правління Національного банку України № 136 від 24.03.1999р. “Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю і отримання ліцензій за експортними, імпортовими та лізинговими операціями” зі змінами.
38. Постанова Правління Національного банку України № 511 від 16.12.2002р. “Про дії уповноважених банків України у разі відкликання банками-нерезидентами розрахункових документів”.
39. Постанова Правління Національного банку України № 297 від 09.08.2002р. “Про затвердження Положення про порядок надання небанківським фінансовим установам генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій” зі змінами.
40. Постанова Правління Національного банку України № 520 від 29.12.2000р. “Про затвердження Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України” зі змінами.
41. Постанова Правління НБУ № 174 від 01.06.2011р. “Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні” (зі змінами)
42. Постанова Правління Національного банку України № 343 від 15.08.2001р. “Про затвердження Правил реєстрації кореспондентських рахунків банків Національним банком України” зі змінами.
43. Постанова Правління Національного банку України № 514 від 03.12.2003р. “Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями” зі змінами.
44. Постанова Правління Національного банку України № 196 від 30.05.2006р. “Про схвалення проекту гарантійного листа Національного банку України у зв'язку з вимогами УЄФА щодо участі у другому етапі тендера на право проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні”.
45. платоспроможності позичальників в умовах кризи / М. О. Бурмака // Фінанси України. – 2014. – №4. – С.17-26.
46. Галанов С.С. Кризис, банки и реальный сектор экономики в современных условиях // Деньги и кредит. – 2014. - № 11. – С.38-43.

47. Геєць В.М. Макроекономічна оцінка грошово-кредитної та валютно-курсової політики України до і під час фінансової кризи // Економіка України. - 2013.- №2.- С.5-23.
48. Голубовський Д. Новый Бреттон-Вудс станет ли SDRзаменой доллару // Банковский менеджмент. – 2013.- №3.- С.2-5.
49. Дорошенко І. В. Причини й наслідки кризи єврозони: уроки для України // Фінанси України. – 2015. - № 7- С.58-68.
50. Кльоба Л. Вдосконалення управління банківською інвестиційною діяльністю в Україні // Вісник національного банку України. – 2014.- №5. – С.51-53.
51. Ковальчук К., Вишнякова І. Цінова політика банків України за процентними операціями: стан, ефективність, чинники впливу // Банківська справа . – 2014. - № 5. – С.51-64.
52. Котковський В.С., Неізнана О.В. Банківські операції: навчальний посібник. - К.: Косидор, 2014.-498с.
53. Крилова В., Набок Р. Світовий досвід оцінки інструментів гібридного капіталу банку // Банківська справа. – 2014. - № 2/3. – С.8-23.
54. Круглик С. Реформування управління Міжнародним валютним фондом затримується? / С. Круглик, О. Єременко // Вісник Національного банку України. – №5. – С.53-57.
55. Маслов С.І. Управління валютними ризиками та перспективи розвитку національної економіки // Економіка і держава. - 2014.- №3.- С.16-18.
56. Нідзельська І. А. Вплив валютного регулювання на розвиток вітчизняної економіки / І. А. Нідзельська // Фінанси України. – 2015. – №2. – С.83-88.
57. Практичні питання регулювання валютних операцій // Вісник Національного банку України. – Вісник Національного банку України. – 2015.- № 5.- С. 21-27.
58. Салтинський В.В. Особливості організації кредитування національних економік Міжнародним валютним фондом // Фінанси України. – 2014.- №2.- С.60-65.
59. Тимошенко О.П. Проблеми банківської системи України: шляхи вирішення // Економіка та держава. – 2015. - № 7. – С.21-25.
60. Управління діяльністю банку: методологія і практика: Монографія / За заг. ред.акад.АЕН України, д-ра екон.наук, проф.. О.В.Васюренка. – Київ; УБС НБУ, 2008. – 230 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка, пров. Короленка, 18. E-mail: ls@korolenko.kharkov.com, <http://korolenko.kharkov.com>
2. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, вул. Кооперативна, 13/2. E-mail: director@library.kharkov.ua , <http://www.library.kharkov.ua>
3. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
4. Національний банк України – <http://bank.gov.ua/NBU/index.htm>
5. Харківська обласна рада – <http://www.oblrada.kharkov.ua>
6. Державна податкова адміністрація України – <http://www.sta.gov.ua>
7. Державний комітет статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua>